

Arbeidsmarkedet nå – november 2017

"Arbeidsmarkedet nå" er et månedlig notat fra Utredningsseksjonen i Arbeids- og velferdsdirektoratet. Notatet er skrevet av Leonid Andreev, Leonid.Andreev@nav.no, 1. desember 2017.

Nedgang i bruttoledigheten

Bruttoledigheten, som er summen av helt ledige og arbeidssøkere på tiltak, gikk ned med 1 700 personer fra oktober til november, ifølge sesongjusterte tall fra NAV. Antallet helt ledige falt med 1 700 personer i november, mens antallet arbeidssøkere på tiltak var nesten uendret justert for normale sesongvariasjoner.

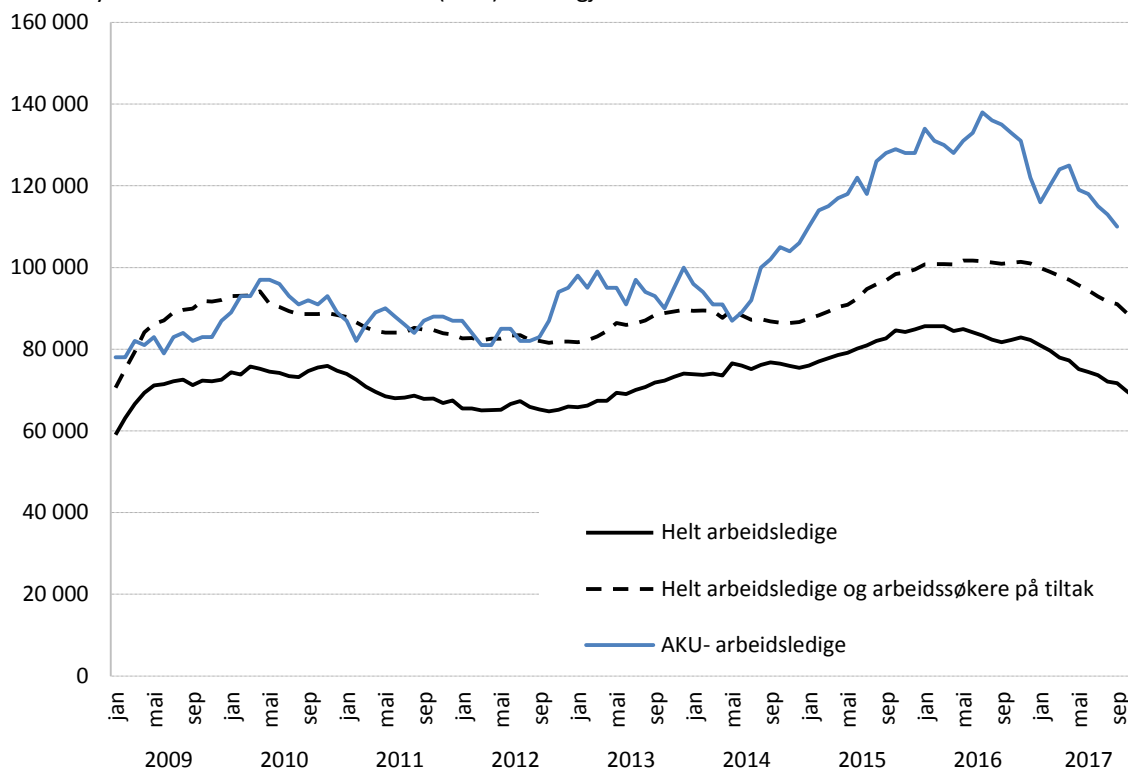
Ledighetstallene for oktober ble i år hentet ut en uke senere enn i fjor, mens tallene for november hentes ut på samme tidspunkt. Dermed er november i ledighetsstatistikken i år én uke kortere enn fjor. Utviklingen over de to månedene samlet vil imidlertid ikke påvirkes av dette.

Ved utgangen av november var 84 700 personer registrert som helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak hos NAV. Dette er 13 800 færre enn i november i fjor, som tilsvarer en nedgang på 14 prosent. Bruttoledigheten utgjør nå 3,0 prosent av arbeidsstyrken mot 3,6 prosent for ett år siden. 64 200 personer var registrert som helt ledige, 13 900 færre enn i november i fjor. Det tilsvarer 2,3 prosent av arbeidsstyrken mot 2,8 prosent for ett år siden. 20 500 arbeidssøkere deltok på tiltak ved utgangen av november, som er 200 flere enn i november i fjor.

40 800 (48 %) av de som var registrert som helt ledige eller arbeidssøkere som deltok i tiltak ved utgangen av november mottok dagpenger. Det er 12 100 færre enn i november i fjor. De som ikke mottok dagpenger i november mottok tiltakspenger (10 %), økonomisk sosialhjelp eller ingen ytelse. Noen få mottok arbeidsavklaringspenger (1 %).

Ifølge Statistisk sentralbyrås arbeidskraftsundersøkelse (AKU) var 110 000 personer arbeidsledige i september, noe som tilsvarte 4,0 prosent av arbeidsstyrken. AKU-ledigheten har vist en tydelig nedgang siden toppunktet i juli i fjor, da den var på 5,0 prosent. Selv om antall sysselsatte gikk opp med 12 000 personer fra juni til september viser AKU fortsatt ingen vekst i sysselsettingen det siste året.

Figur 1. Utviklingen i antallet registrerte helt arbeidsledige, bruttoledigheten og arbeidsledige ifølge Statistisk sentralbyrås arbeidskraftundersøkelse (AKU). Sesongjusterte tall. Januar 2009 – november 2017

Kilde: NAV og SSB

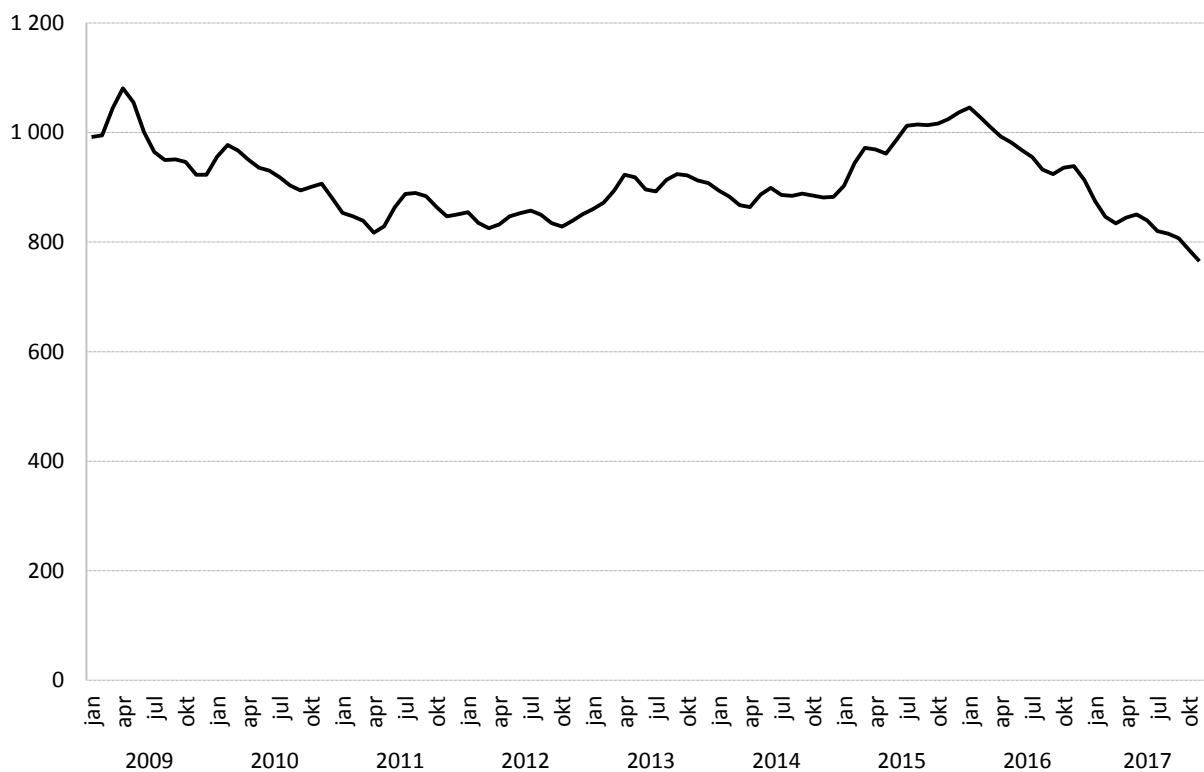
Svært lavt antall av nye arbeidssøkere

Det ble i gjennomsnitt registrert om lag 770 nye arbeidssøkere per virkedag hos NAV i november (figur 2). Korrigert for normale sesongvariasjoner har tilgangen på nye arbeidssøkere¹ per virkedag gått ned siden januar 2016, og vi må tilbake til høsten 2008 for å finne sist den var like lav som nå.

Ved utgangen av november var 10 200 personer registrert som helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak med en arbeidssøkervarighet på under fire uker. Dette er 2 500 (-20 %) færre enn for ett år siden. Blant de som har vært arbeidssøkere i under fire uker var de vanligste yrkesbakgrunnene butikk- og salgsarbeid, bygg og anlegg, samt yrker innen reiseliv og transport (figur 3). Til sammen utgjorde disse mer enn en tredjedel av de som hadde en arbeidssøkervarighet på under fire uker. Reiseliv og transport og butikk- og salgsarbeid har likevel hatt den største nedgangen i antallet med arbeidssøkervarighet på under fire uker sammenlignet med november i fjor, med en nedgang på henholdsvis 600 og 400 personer.

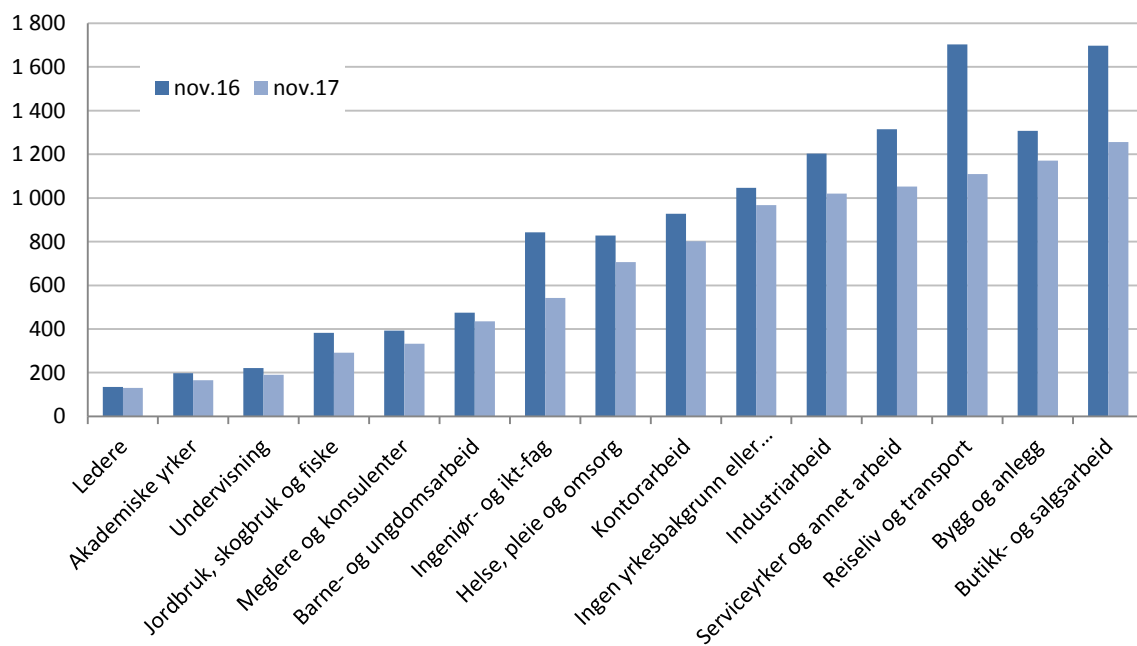
¹ Inkluderer helt ledige, delvis ledige, arbeidssøkere på tiltak og andre arbeidssøkere.

Figur 2. Tilgang av arbeidssøkere per virkedag. Trend. Januar 2009 - november 2017

Kilde: NAV

Figur 3. Antall helt ledige og arbeidssøkere på tiltak med arbeidssøkervarighet under 4 uker, etter yrkesbakgrunn. November 2016 – november 2017

Kilde: NAV

Utviklingen i internasjonal økonomi

Den økonomiske veksten i eurosonen² holdt seg på et høyt nivå i tredje kvartal. Bruttonasjonalproduktet (BNP) økte med 0,6 prosent fra andre til tredje kvartal, ifølge sesongjusterte tall fra Eurostat etter 0,7 prosent vekst i andre kvartal. Veksten i Tyskland, den største økonomien i eurosonen var på 0,8 prosent, som var høyere enn områdets gjennomsnitt.

Det er flere tegn til at oppsvinget i europeisk økonomi skyter ytterligere fart mot slutten av året. Innkjøpsjefsindeksen PMI viste at det ikke vært høyere aktivitet på mer enn seks og et halvt år, og kan tilsi at veksten i samlet BNP for eurosonen i fjerde kvartal blir på rundt 0,9 prosent. Det vil i så fall være den høyeste vekstraten siden første kvartal 2011.

Styrket av gjenoppbygging etter orkaner fortsatte USAs økonomi å vokse i tredje kvartal, med en vekst i BNP på 3,0 prosent (sesongjustert og målt i årlig rate). Sysselsettingen økte med 261 000 og arbeidsledigheten falt til 4,1 prosent i oktober. Dette er en veldig lav ledighet historisk sett.

Utviklingen i norsk økonomi

Fastlandsøkonomien utvikler seg sterkt. BNP Fastlands-Norge økte sesongjustert med 0,6 prosent i tredje kvartal, ifølge kvartalsvis nasjonalregnskap, samme veksttakt som i årets to første kvartal. Økt tjenesteproduksjon, produksjon i bygg og anlegg og oppdrettsnæringen bidro positivt til oppgangen. Husholdningenes konsum økte med 0,6 prosent i tredje kvartal, etter å ha økt med 0,9 prosent kvartalet før. Det var også klar økning i eksporten av tradisjonelle varer for tredje kvartal på rad. Verdien av petroleumeksporten gikk også opp på grunn av høyere oljepriser. Svak konsumvekst og nedgang i oljerelaterte industrinæringene dro ned veksten.

Bruttoinvesteringene totalt økte med 0,3 prosent, men petroleumsinvesteringene gikk kraftig ned i tredje kvartal sammenlignet med kvartalet før. Økningen skyldes hovedsakelig store utbyggingsprosjekter i kraftnettet, de økte industriinvesteringene og fortsatt sterk vekst i boliginvesteringene.

Anslag for oljeinvesteringene for 2017 er videre nedjustert, slik at fallet blir større enn forventet. Anslagene for 2018 er noe oppjustert fra sist, men fortsatt lavere enn for 2017. SSB skriver imidlertid at det ligger an til en klar oppjustering av anslaget for investeringer i 2018 i neste undersøkelse.

Til tross for høye oljepriser og relativt god utvikling av fastlandsøkonomien, falt den norske kronen kraftig i verdi fra et allerede svakt nivå. Svak krone bidrar positivt til utviklingen av eksportnæringene, men kan føre til høyere inflasjon som vil dempe konsumveksten.

Utviklingen i boligmarkedet viser fortsatt en negativ trend, og i seks av de syv siste månedene har de sesongjusterte boligprisene falt. Ifølge statistikken fra Eiendom Norge gikk boligprisene litt ned i oktober, mens antall usolgte boliger økte. Ordreindeksen for bygge- og anleggsvirksomhet viser at

² Eurosonen inkluderer Belgia, Tyskland, Estland, Hellas, Spania, Frankrike, Italia, Kypros, Latvia, Litauen, Luxemburg, Malta, Nederland, Østerrike, Portugal, Slovenia, Slovakia og Finland.

til tross for en nedgang i tilgangen på nye bygge- og anleggsordre har ordreserven totalt økt med 15 prosent sammenliknet med tredje kvartal 2016, og økningen er særlig stor for boligprosjekter.

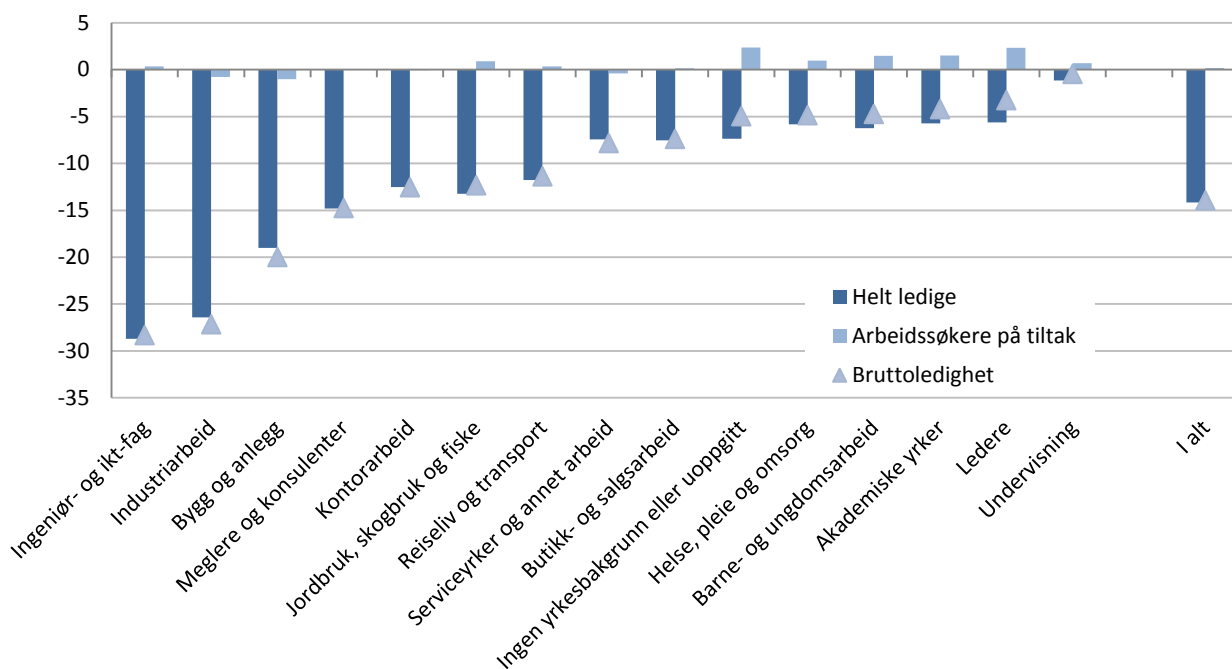
Størst nedgang innen industriarbeid

Bruttoledigheten falt for nesten alle yrkesgrupper fra oktober til november, men mest innen industriarbeid, bygg og anlegg og ingeniør- og ikt fag, justert for normale sesongvariasjoner.³ Bruttoledigheten har falt hver måned så langt i år innen ingeniør- og ikt-fag og var i november tilbake på omtrent samme nivå som i august 2015, justert for normale sesongvariasjoner. Innen industriarbeid er bruttoledigheten nå på samme nivå som slutten av 2014.

Sammenlignet med november i fjor er det personer med yrkesbakgrunn fra ingeniør- og ikt-fag og industriarbeid som har hatt den største nedgangen i bruttoledigheten (figur 4). Innen undervisningsyrker, lederjobber og innen akademiske yrker er endringene i ledigheten det siste året små, alle med en nedgang på under 100 personer.

Bruttoledigheten som andel av arbeidsstyrken var ved utgangen av november høyest innen barne- og ungdomsarbeid (4,8 %) og innen reiseliv og transport (4,7 %) (figur 5). Bruttoledigheten var lavest innen undervisning og akademiske yrker med henholdsvis 0,9 og 1,2 prosent av arbeidsstyrken.

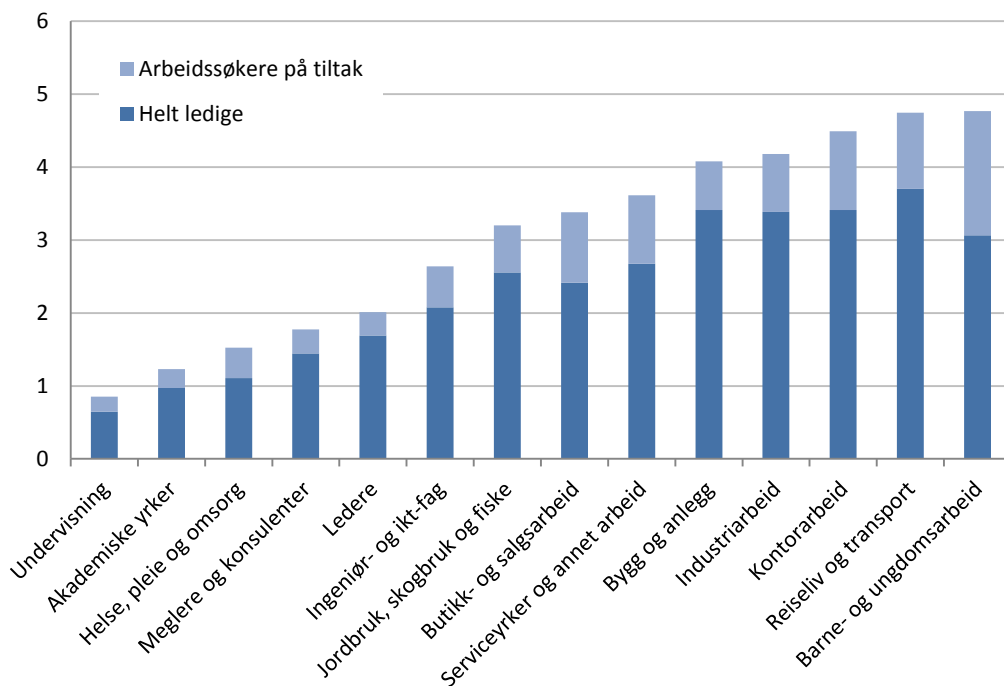
Figur 4. Prosentvis endring i bruttoledigheten, dekomponert i endring for helt ledige og arbeidssøkere på tiltak etter yrkesbakgrunn. November 2016 – november 2017

Kilde: NAV

³ Se fil med tabeller over sesongjusterte tall på vår [hjemmeside](#) for utviklingen gjennom siste år.

Figur 5. Bruttoledigheten fordelt på helt ledige og arbeidssøkere på tiltak i prosent av arbeidsstyrken etter yrkesbakgrunn. November 2017

Kilde: NAV

Butikk- og salgsarbeid

Personer med bakgrunn innen butikk- og salgsarbeid utgjør den største yrkesgruppen blant de arbeidsledige (figur 6). Ved utgangen av november var 9 800 med denne yrkesbakgrunnen registrert som helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak. Det er 800 færre enn for ett år siden. Hvis vi ser på enkeltyrker, er det butikkmedarbeidere som utgjør mesteparten av denne gruppen og som har hatt den største nedgangen i bruttoledigheten det siste året.

Industriarbeid

Personer med yrkespraksis innen industriarbeid utgjør den nest største yrkesgruppen blant de arbeidsledige. Ved utgangen av november var 9 400 industriarbeidere registrert som helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak. Det er 3 500 færre enn for ett år siden. Hvis vi ser på enkeltyrker, er det operatører innen boring, anleggsmaskin- og industrimekanikere, sveisere og platearbeidere som har hatt den største nedgangen i bruttoledigheten sammenlignet med november 2016. Dette er yrker knyttet til oljerelatert industri hvor vi så en klar økning i ledigheten i perioden 2014 til 2016, men hvor ledigheten det siste året har falt igjen.

Bygg og anlegg

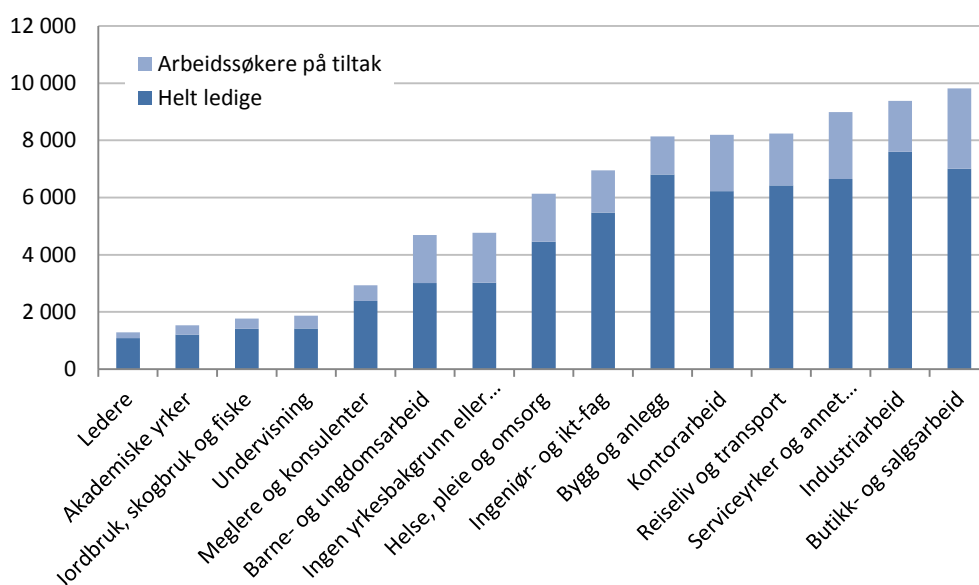
Ved utgangen av november var 8 100 personer registrert som helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak med yrkesbakgrunnen innen bygge- og anleggsyrker. Dette er 2 000 færre (-20 %) enn for ett

år siden. Bruttoledigheten har gått ned for de fleste yrkene innen bygg og anlegg, og mest for tømrere og snekkere, rørleggere og andre bygningsarbeidere.

Ingeniør- og ikt-fag

Ved utgangen av november var 7 000 personer registrert som helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak med denne yrkesbakgrunnen. Dette er 2 800 færre enn i november i fjor, som tilsvarer en nedgang på 28 prosent. Om lag halve nedgangen har kommet blant ingeniører og sivilingeniører innen petroleum, bergverk og metallurgi.

Figur 6. Bruttoledigheten fordelt på helt ledige og arbeidssøkere på tiltak etter yrkesbakgrunn. Antall personer. November 2017

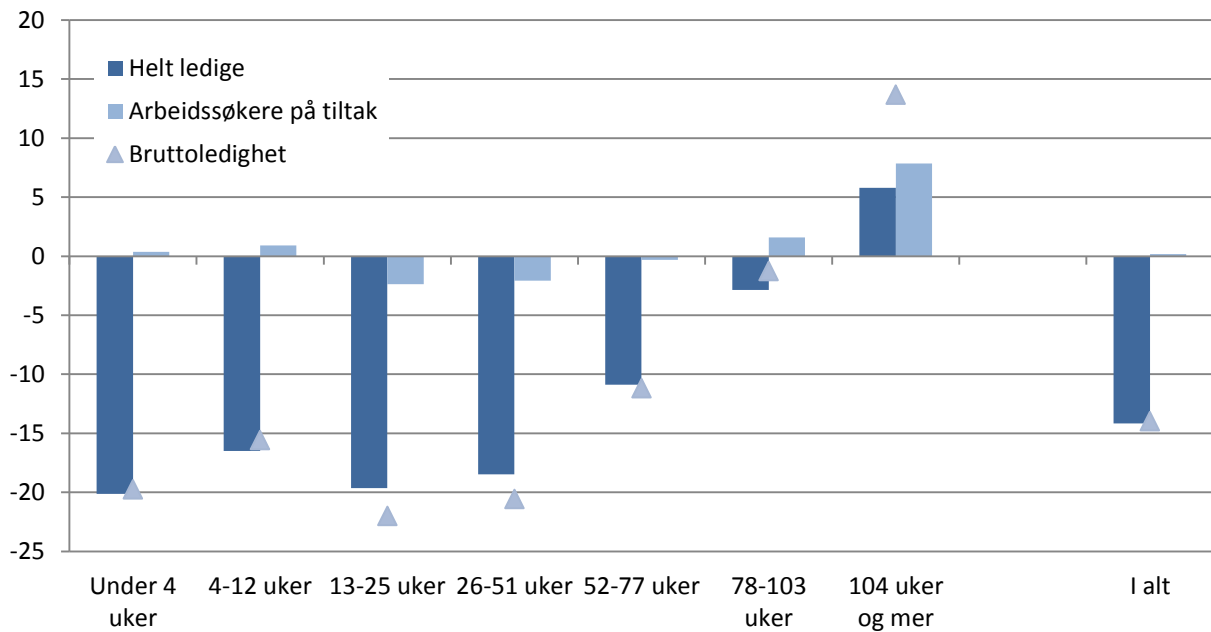

Kilde: NAV

Flere har gått ledig i mer enn to år

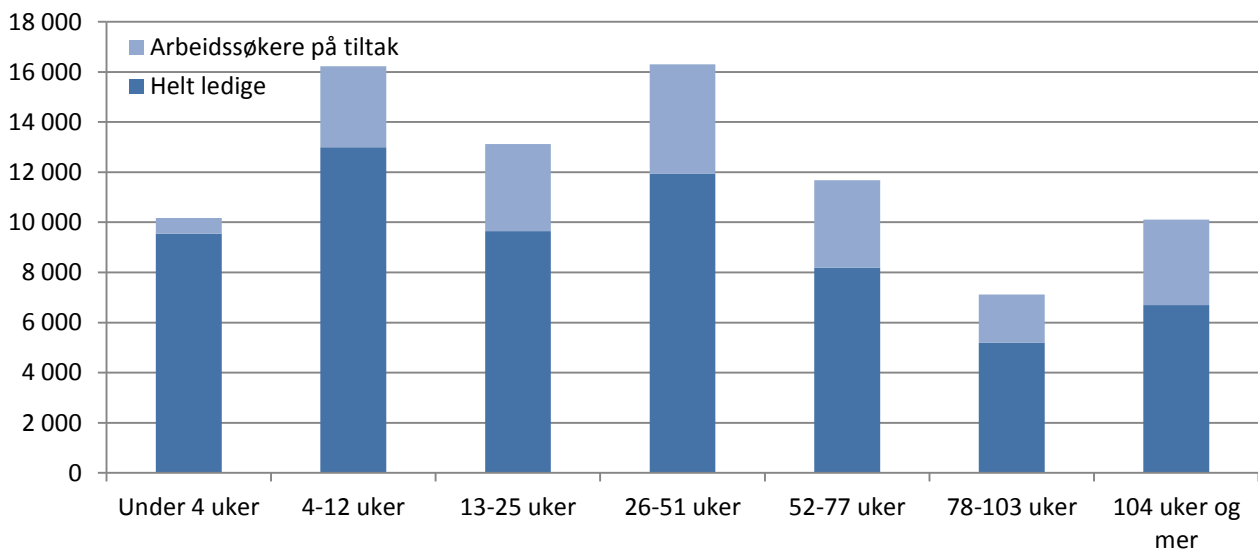
Tilgangen av nye arbeidssøkere har falt klart gjennom det siste halvannet året (figur 2), og dermed ser vi også en kraftig nedgang i antallet personer som nå har vært arbeidssøkere i mindre enn ett og et halvt år (figur 7). Ved utgangen av november var det til sammen 67 500 helt ledige og arbeidssøkere på tiltak som har vært arbeidssøkere i mindre enn halvannet år. Det er 14 900 færre enn i november i fjor. Samtidig er det 1 200 flere som har gått ledig mer enn to år enn det var for ett år siden. Det er i hovedsak i Rogaland, Hordaland og Møre og Romsdal vi ser en økning i antallet personer som har vært arbeidsledige så lenge, og økningen er størst innen ingeniør- og ikt-fag og innen industriarbeid.

Figur 7. Prosentvis endring i bruttoledigheten, dekomponert i endring i helt ledige og arbeidssøkere på tiltak, etter arbeidssøkervarighet. November 2016 – november 2017

Kilde: NAV

Figur 8. Bruttoledigheten fordelt på helt ledige og arbeidssøkere på tiltak, etter arbeidssøkervarighet. Antall personer. November 2017

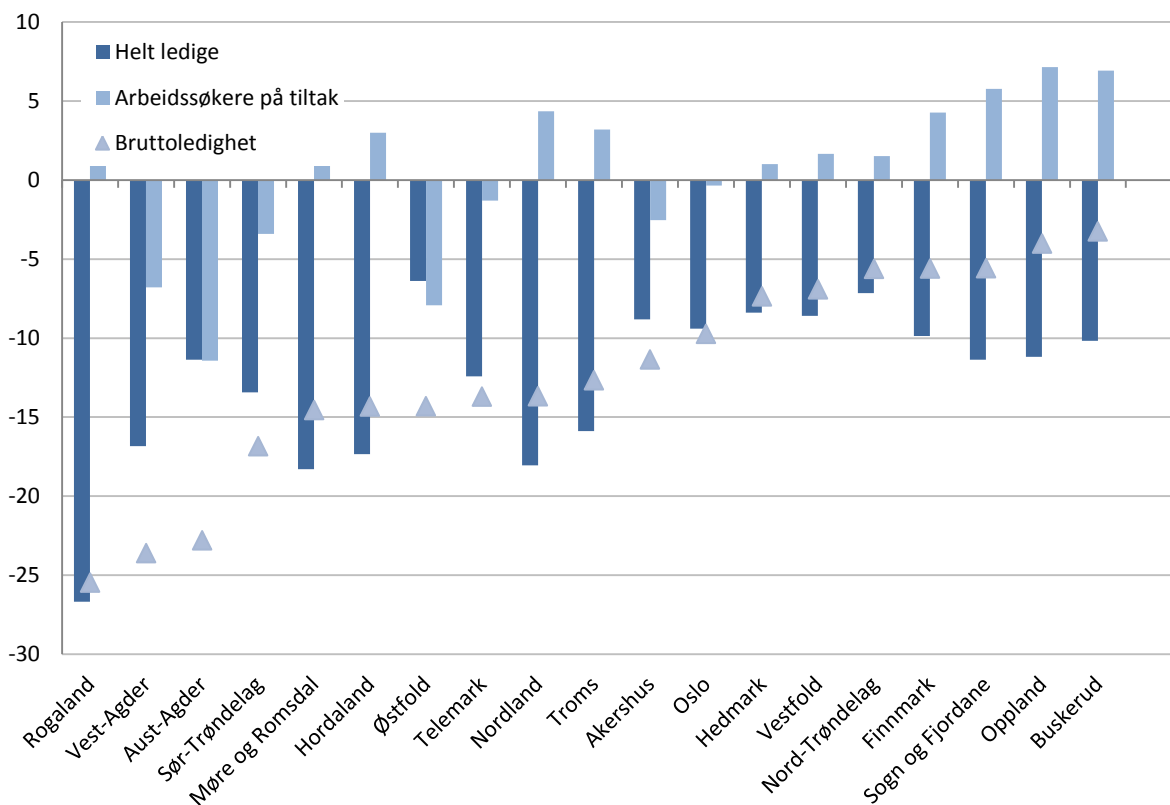
Kilde: NAV

Bruttoledigheten har falt i hele landet

I november gikk bruttoledigheten klart mest ned i Rogaland, justert for normale sesongvariasjoner.⁴ Sammenlignet med november i fjor har det vært en nedgang i bruttoledigheten i hele landet (figur 9). Nedgangen har vært størst i Rogaland og Agderfylkene.

Rogaland har fortsatt høyest bruttoledighet målt som andel av arbeidsstyrken, med 4,1 prosent, fulgt av Aust-Agder med 3,7 prosent. Sogn og Fjordane har lavest bruttoledighet med 1,8 prosent av arbeidsstyrken (figur 10).

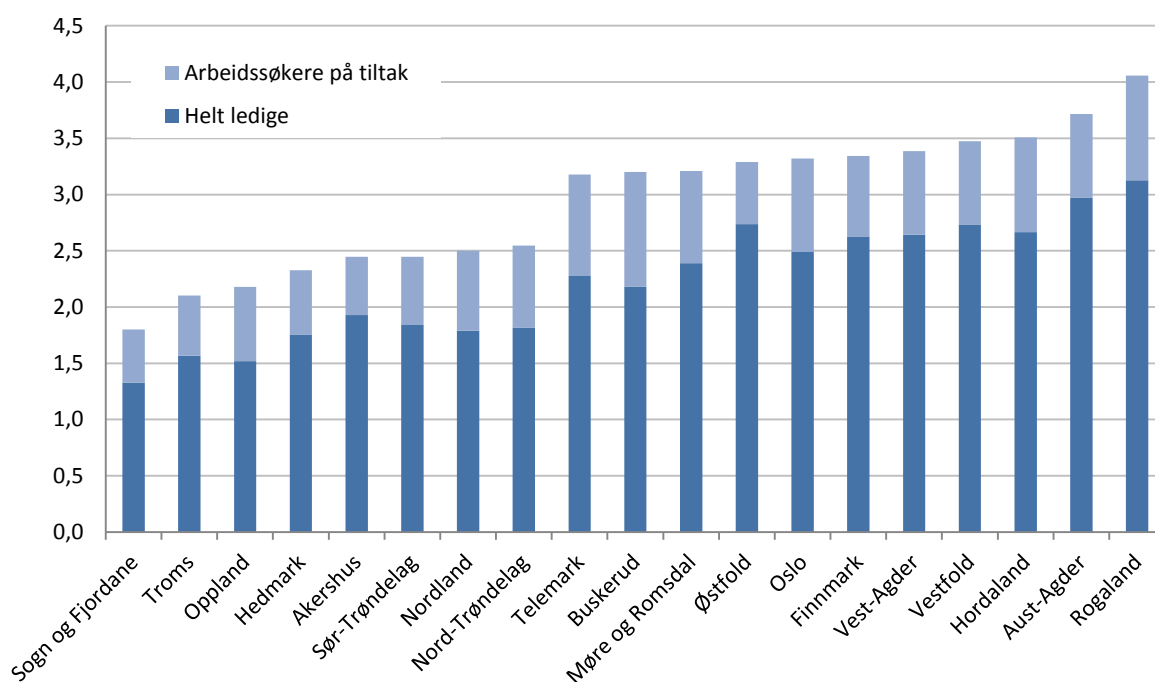
Figur 9. Prosentvis endring i bruttoledigheten dekomponert i endring i helt ledige og arbeidssøkere på tiltak, etter fylke. November 2016 – november 2017

Kilde: NAV

⁴ Se fil med tabeller over sesongjusterte tall på vår [hjemmeside](#) for utviklingen gjennom siste år.

Figur 10. Bruttoledigheten i prosent av arbeidsstyrken etter fylke. November 2017

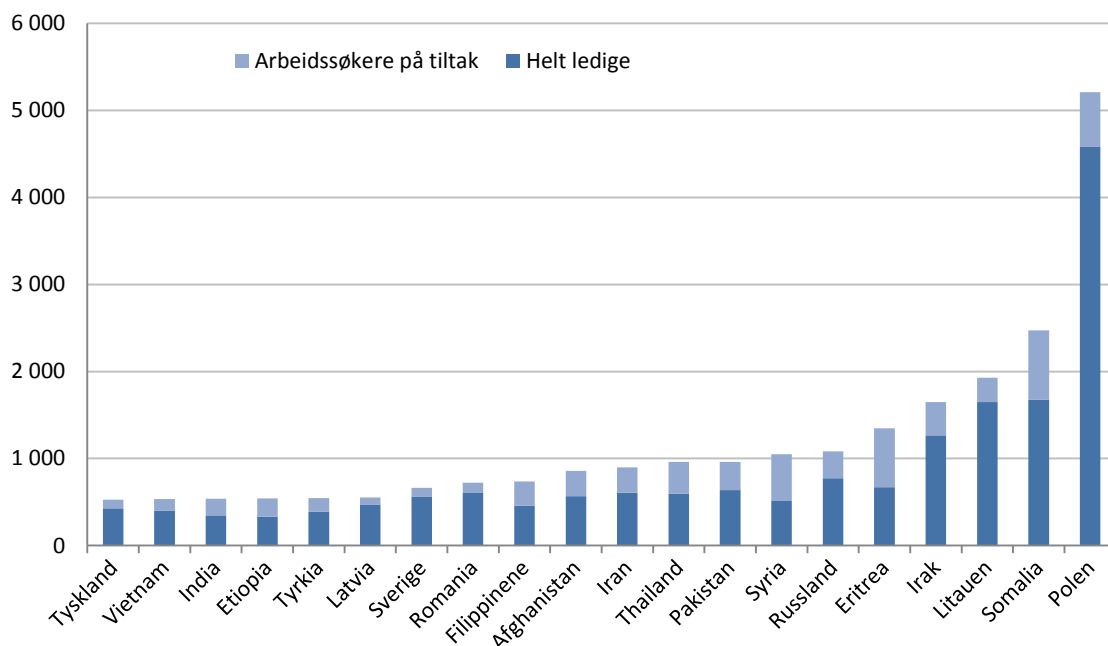

Kilde: NAV

Ledigheten blant innvandrere

36 000 (42 prosent) av de som var helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak ved utgangen av november var innvandrere. Figur 11 viser de 20 fødelandene hvor flest av de ledige innvandrene kommer fra. Personer fra disse 20 landene utgjør 66 prosent av de ledige innvandrene. Polen (5 200), Somalia (2 500) og Litauen (1 900) var de tre vanligste landbakgrunnene blant ledige innvandrere ved utgangen av november.

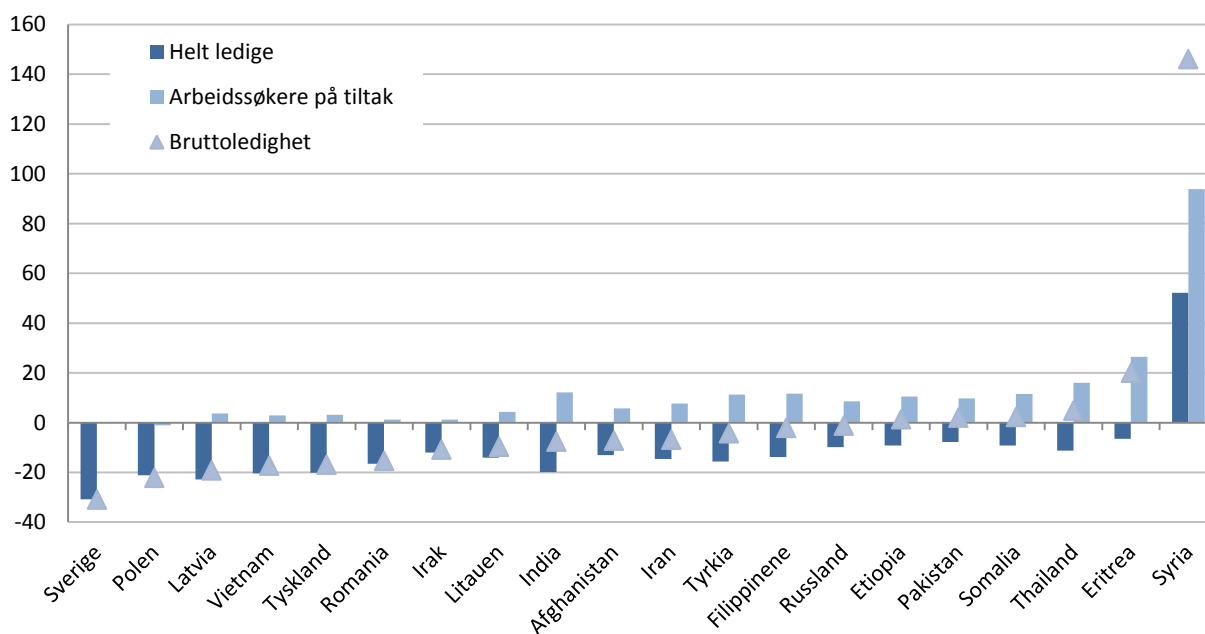
Figur 11. Bruttoledighet dekomponert i helt ledige og arbeidssøkere på tiltak, etter fødeland. Antall personer. De 20 vanligste fødeland er vist. November 2017

Kilde: NAV

Bruttoledigheten har økt mest for personer som er født i Syria (146 %) og Eritrea (20 %) det siste året (se figur 12). For personer fra land hvor mange arbeidsinnvandrere kommer fra har derimot bruttoledigheten falt. For svensker har ledigheten falt 31 prosent det siste året, mens den har falt med 22 prosent for polakker og 19 prosent for latviere i samme periode.

Figur 12. Prosentvis endring bruttoledighet, dekomponert i endring i helt ledige og arbeidssøkere på tiltak, etter fødeland. November 2016 - november 2017

Kilde: NAV

Tilgang ledige stillinger

Det ble registrert 23 700 nye ledige stillinger på nav.no i november. Det var flest ledige stillinger innen helse, pleie og omsorg (4 400), bygg og anlegg (3 000) og ingeniør- og ikt-fag (2 600).

Antallet nye utlysninger i NAVs stillingsportal har økt betraktelig etter at det ble inngått samarbeid med ulike aktører i markedet og fordi NAV forbedrer innhentingsmetodene. At det er en markant økning i statistikken over ledige stillinger sammenlignet med i fjor kan derfor ikke tolkes som en økning i etterspørsel etter arbeidskraft alene.